

Το προξενιό της Ιουλίας

Γιώργος Πολίτης - Εκδόσεις Ψυχογιός 2020 - σελ. 403

Χρόνος: Αρχές της δεκαετίας του '50. Τόπος: Φυλακές Αβέρωφ Αθήνας - Λάρισα και Ραφταναίοι, ένα χωριό των Τζουμέρκων.

Κεντρικοί ήρωες: Ιουλία Βένιου-Προβιού, Γεωργίκης Προβιός, Αλεξάνδρα Γκίκα και Δημητρός Ατζαλίνας. Δευτερεύοντες πρωταγωνιστές: Βιγενιώ, Αγαμέμνων Στεργίου, μοίραρχος Δήμος, Χρήστος Προβιός, Λεοντίου, Ευγενία Προβιού, Χάδω, Κωστής Στασινόπουλος, Γρηγόρης Ραζίνης, Στεφανία, Κίτσος και Χριστόδουλος Βαλντάς, Ρήγας και Φιλιώ Σκούταρη, Νικόλαος και Στάσα Βένιου, Σωτηράκης, Κερασίνα...

Το συγκλονιστικό αυτό έργο είναι γεμάτο απιστίες, ατιμίες, χηρείες, μαύρους γάμους, διαλυμένες οικογένειες, βιασμούς, ενδοοικογενειακή βία, γλειμένες, απύτιαγες, τσούλες, προξενήτρες, περιφρονημένοι, καταδικασμένοι, μούλικα, μανιτάρια, μαχαίρια, φατούρα = συμβόλαια, καρφιά της αστυνομίας, χασίσια, συμφέροντα, χρήματα, μεγαλεία, δόξες, ματαιότητες, υποκρισίες, αγνωμοσύνες, προδοσίες, πολλές αλήθειες, κοινές αξίες, δίκαια αγώνων, τύψεις, σατανάδες, μισάδια, κερατάδες, πόνοι, μετάνοια, συγχώρηση, εξιλέωση, ταπείνωση, δικαιοσύνη, εκδίκηση, απελπισία, αμαρτία, τρέλα, οργή, μίση, ζήλιες, φόβοι, κακιώματα, αδικίες, πικράδες, δυστυχίες, μοναξιές, μητρότητα, αξιοπρέπεια, ψυχικός κλονισμός, άνθρωποι διεστραμμένοι, αιτίες και αποτελέσματα, χρέη και συχώρια, φόβος και εξουσία, αγάπτες και έρωτες, αθώοι και ένοχοι, εγκλήματα και τιμωρία, υποθέσεις και εικασίες, συνειρμοί και αποφάσεις, όνειρα και πραγματικότητα, ελπίδες και απογοητεύσεις, ευγνωμοσύνες και ευτυχία, ελευθερία και δίκαιο, ζωή και θάνατος.

Η υπόθεση του έργου: 15 Οκτωβρίου 1954, η νεαρή δημοσιογράφος Αλεξάνδρα Γκίκα με την βοήθεια του δικηγόρου Δημητρό Ατζαλίνα, προσπαθεί να πάρει μια άδεια, για ολιγόωρη συνάντηση, με την μελλοθάνατη Ιουλία Βένιου - Προβιού, που βρίσκεται στις φυλακές Αβέρωφ. Αν κατορθώσει να κάνει την Ιουλία να μιλήσει με τον τρόπο που έχει σκεφτεί η δημοσιογράφος, ο κόσμος θα μάθει και τη δική της θέση, για το διπλό έγκλημα. Σε έξι ημέρες η συζυγοκτόνος και παιδοκτόνος Ιουλία Προβιού, που έχει καταδικαστεί ομοφώνως, χωρίς να έχει ομολογήσει τα εγκλήματά της, θα τουφεκιστεί. Έχοντας καταδικαστεί σε θάνατο, παραμένει αμίλητη, αποδεχόμενη τη μοίρα και, συνεκδοχικά, την ενοχή της.

Η Ιουλία Βένιου από τους Ραφταναίους της Ηπείρου, είχε παντρευτεί με προξενιό τον μεγαλύτερό της, χήρο και πλούσιο Λαρισαίο Γεωργίκη Προβίο. Έπειτα από μερικά χρόνια, ο επίλογος του γάμου της σφραγίζεται με τη δολοφονία του συζύγου και της τρίχρονης κόρης της, Βγενιώ.

Η Αλεξάνδρα Γκίκα ζούσε αυτή την τραγική υπόθεση, την έθλιβε και την στενοχωρούσε. Αν μιλούσε και αφηγούνταν η Ιουλία, μπορούσε να δώσει μια δεύτερη εξήγηση των γεγονότων, που ίσως, πολύ δύσκολα όμως, μπορούσε να την αθωάσει. Μιλώντας η Αλεξάνδρα με την Ιουλίτσα προσπαθούσε να την ξυπνήσει από τον λήθαργο, προσπαθεί να την κάνει να μιλήσει. Θέλει να την κάνει να μιλήσει. Διότι θα της κάνει καλό. Θα ξαναζήσει τη ζωή της. Το να μιλάει τη μαλακώνει, την ευεργετεί, και καθετί που ευεργετεί την ψυχή είναι καλό. Η Ιουλίτσα είναι βουβή, φαινόταν κουρασμένη, βασανισμένη, ψυχικό ράκος. Ένιωθε παραίτημένη. Η σελίδα μάλλον δεν γυρνούσε. Βρισκόταν σε ένα μη τόπο. Δείχνει τόσο ήρεμη, τόσο συμφιλιωμένη με τον θάνατο...

Κάποια από αυτά που αρχίζει δειλά - δειλά να αφηγείται η Ιουλίτσα ίσως να είναι σκέψεις δικές της, απλές επιθυμίες της, εικασίες, πράγματα που φαντάζεται ότι συνέβησαν στ' αλήθεια και τα θεωρεί πραγματικότητα. Σίγουρα υπήρχαν πολλά κρυμμένα μέσα της, γνωστά και ανομολόγητα. Υπάρχουν πράγματα που φανερώνονται μονάχα με το βλέμμα, με τη στάση του σώματος, με τη μυρωδιά των συναισθημάτων. Δεν υπάρχει χειρότερο πράγμα από το μυαλό που εγκυμονεί και δε λέει. Η γνώση κρύβει πόνο. Φαρμάκι η γκαστρί. Κρατούσε τα χείλη της σφικτά κλεισμένα, θαρρείς δεμένα με κλωστή. Τα χέρια της έτρεμαν. Έπεφτε η Ιουλίτσα συχνά σ' εκείνο το αργόσυρτο, σιωπηλό καημό της, που καλό μέσα του δεν είχε. Φαινόταν πως νανούριζε κάποιο αόρατο μωρό. Υπάρχει κάποιο σοβαρό πρόβλημα στο μυαλό της Το μυαλό της κόλλησε, της σάλεψε, τρελάθηκε, παραλογιζόταν, δεν είχε επαφή με το περιβάλλον ούτε και συναίσθηση. Η κοπέλα χανόταν στον λαβύρινθο του νου της. Τα μάτια της διηγούνταν κάτι φρικτό κάτι γεμάτο αποτροπιασμό μεγάλο, τα λόγια δάγκωναν τις σάρκες της στην πάλη τους πάνω να ακολουθήσουν τις σκέψεις της.

Τι θα συμβεί, μέσα σε αυτές τις έξι ημέρες; Τι θα εξομολογηθεί η Ιουλίτσα στην Αλεξάνδρα; Ποια είναι η αλήθεια; Κάθε άνθρωπος έχει μια ιστορία; Οι άνθρωποι που μπορούν και ζουν χωρίς όνειρα είναι πιο δυνατοί; Τα όνειρα είναι για τους δειλούς, για εκείνους που αρνούνται την πραγματικότητα; Πάντα τη διαφορά την έκαναν οι λίγοι; Νιώθουν τρόμο οι παραίτημένοι, εκείνοι που έχουν αποδεχτεί το αναπόφευκτο; Είναι ο κόσμος δίκαιος; Ήταν ποτέ; Η ζωή είναι μία, καλή, κακή, μία είναι, μακριά από τις επιθυμίες μας; Η ζωή είναι ανηφόρα; Όποιος ζει με το παρελθόν δεν έχει μέλλον; Ζούμε για μας ή για την κοινωνία; Οι νόμοι είναι στο βάθος ηθικοί; Τα λεφτά δεν φέρνουν την ευτυχία; Ο έρωτας είναι μια μάχη ; Οι έρωτες κρύβουν θύελλες; Γιατρεύουν οι έρωτες; Εχθρούς συναντάει κανείς περισσότερους στους πολιτισμούς που κηρύττουν αγάπες, που προσκυνούν τις συχώριες που δεν τις βρίσκουν για κανέναν; Τα βλέμματα πονάνε περισσότερο και από τα λόγια; Τι είναι η απελπισία; Φόβος χωρίς ελπίδα; Η απιστία, ακόμα κι αν καταπιωθεί, δε χωνεύεται; Τι είναι μια μάνα με νεκρό παιδί; Νεκρή μάνα; Υπάρχει άραγε ζωή χωρίς δυσκολίες; Λες να υπάρχει Θεός; Από πότε είναι έγκλημα να υπακούς; Γίνεται κάποτε ο θάνατος το ακριβότερο δώρο; Χίλιες φορές πεθαμένος κανείς παρά ζωντανός χωρίς μοίρα; Οι πεθαμένοι πάντα την γλιτώνουν; Έχουν οι αλήθειες περισσότερες από μία όψεις;

Η γραφή του Γιώργου Πολίτη είναι πολύ στρωτή, λιτή, δυναμική, καλογραμμένη, τρομερά οξυδερκής και γεμάτη αιχμές. Αυτό γίνεται γιατί σταδιακά, μας θέτει μπροστά στη μετατόπιση μιας κοινωνίας προς το ψέμα, την υποκρισία, τον πολιτισμό του τίποτα, τους στενούς ορίζοντες, τον αποκλεισμό, τον ρατσισμό, την κακοποίηση των γυναικών, τις περισσότερες μορφές βίας που λαμβάνουν χώρα σε ένα πλαίσιο ιδιωτικότητας, την σιωπή, την ανοχή και συγκάλυψη αυτής της ενδοοικογενειακής βίας, την ευαισθησία που μοιάζει εξόριστη, συνώνυμη της αδυναμίας και την αποκάλυψη του τέρατος που ζει μέσα μας. Μας παραθέτει τη σταδιακή μετατροπή ενός οικείου περιβάλλοντος σε απειλητικό. Δυσλειτουργικές οικογένειες, αυτή η μάστιγα που διαλύει παιδικές ψυχές. Η κοινωνία δεν είναι σύμμαχος, υπονομεύει την επούλωση των τραυμάτων. Η ηρωΐδα δεν θέλει να είναι μόνη αλλά νιώθει μόνη. Η ηρωΐδα του βιβλίου αγγίζει μια κορυφογραμμή. Πάνω της απλώνεται ο ουρανός και κάτω τα Χαρώνεια βάραθρα...

Το μυθιστόρημα «Το προξενιό της Ιουλίας» είναι γραμμένο με πίκρα και ειλικρίνεια, χωρίς

συναισθηματισμούς, φτηνούς εντυπωσιασμούς και χωρίς αφηγηματικά τερτίπια.

Το βιβλίο αυτό είναι ένας ελεγειακός ύμνος στην ελληνίδα γυναίκα και μάνα τα πέτρινα εκείνα χρόνια, ένας ύμνος στην ομορφιά της ζωής και μια βεβαιότητα ότι ο άνθρωπος είναι καταδικασμένος να είναι ελεύθερος.

Διαβάζεται απνευστί και παρασύρει δημιουργικά τον αναγνώστη του.

Πρόκειται για Αριστούργημα. Διαβάστε το.

Ο ΓΙΩΡΓΟΣ Σ. ΠΟΛΙΤΗΣ γεννήθηκε στην Αθήνα το 1960. Σπούδασε αρχιτεκτονική εσωτερικών χώρων και ζωγραφική, και αργότερα παρακολούθησε επί δύο χρόνια σειρά σεμιναρίων φιλοσοφίας, ψυχολογίας και πολιτικής οικονομίας στο Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Τα τελευταία χρόνια ασχολείται αποκλειστικά με τη συγγραφή μυθιστορηματικών και θεατρικών έργων, ενώ συγχρόνως αρθρογραφεί στον περιοδικό Τύπο και στο Διαδίκτυο. Παράλληλα διδάσκει δημιουργική γραφή (μυθιστορηματική και θεατρική) στο εργαστήρι θεατρικών σπουδών της AnasaArt. Μυθιστορήματα του ιδίου: Ήφαες, Αδελαή; (2011), 24 στιγμές ακραίου πάθους (2017), Το γράμμα που δεν διαβάστηκε ποτέ (2018). Θεατρικά έργα που ανέβηκαν σε θεατρικές σκηνές των Αθηνών: Κορίτσι Διαμάντι, Το Λαχείο.

Κώστας Τραχανάς